

The Relationship of Attachment to God and Resilience with Patience in the Students of the University of Tehran

Sorush Ranjbar , Fatimah Nosrati , Bagher Ghobari-Bonab , Sara Sadat Hasani

Department of Psychology, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

*Correspondence should be addressed to Ms. Fatimah Nosrati; Email: fnosrati@ut.ac.ir

Article Info

Received: Jul 15, 2020

Received in revised form:

Aug 15, 2020

Accepted: Sep 6, 2020

Available Online: Jun 22, 2021

Keywords:

Attachment

Mental health

Patience

Resiliency

Students

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v7i2.31345>

Abstract

Background and Objective: Patience is considered as a method of inhibition and control of behavior. It facilitates self-monitoring and self-regulation in human behavior. Moreover, patience is considered as one of the factors that enhance mental health in individuals. The style of attachment to God and psychological resilience have been proclaimed to be related with components of mental health. Therefore, the present study tries to examine the relationship of attachment to God and psychological resilience with patience in students who were studying in the University of Tehran.

Methods: This is a correlational study. The statistical population of the study included all the students (females and males) who were studying in academic year 2019-2020. The sample population included 196 university students, who were selected by cluster sampling method from students of the fields of humanities, engineering, basic sciences and fine arts of the University of Tehran. To collect data, we used the following measures: God Attachment Scale, Resilience Scale by Connor and Davidson, and Reaction to Life Events. To analyze the data, Pearson correlation coefficients and multiple regression analysis were used. In this study, all ethical considerations were observed and no conflict of interest was reported by the authors.

Results: The results showed that a significant positive correlation existed between the secure attachment to God and psychological resilience and patience. The findings also demonstrated a negative significant correlation between insecure attachment to God and patience in the university students. The findings suggested that quality of attachment to God and psychological resiliency can predict university students' patience.

Conclusion: The students (individuals) with secure attachment to God are more resilient, and they are more patient when faced with difficulties. Individuals with insecure attachment to God and lower resilience tolerance and patience.

Please cite this article as: Ranjbar S, Nosrati F, Ghobari-Bonab B, Hasani SS. The Relationship of Attachment to God and Resilience with Patience in the Students of the University of Tehran. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2021;7(2):58-71. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v7i2.31345>

Summary

Background and Objective

In recent years, attention to the positive aspects of mental health has increased significantly and researchers have considered variables that have a

positive effect on mental health. One of these variables that have always been highlighted is patience. Patience is a moral virtue that can positively affect psychology and education (1). It can increase one's inner strength and power and improve one's performance and effectiveness in different areas of life (2). Another variable the

researchers have consistently emphasized resilience. Reproduction is also recognized as one of the structures that influence mental health in modern psychological research. Resilience is a mediating structure that increases the level of positive emotions, builds self-esteem, responds to negative experiences, and increases adaptation (3). Another structure recently welcomed by scholars is connected with God. People attached to God have fewer feelings of loneliness, depression, anxiety, and mental problems (4).

In various studies, the relationship between the variables of attachment to God, resilience, and patience has been studied, but the relationship between these structures and patience and the contribution of each to predicting patience, especially in the Islamic-Iranian cultural context has not been studied. Students as a branch of the vast garden of society and a branch of the fruitful tree of higher education, are both influential in and influenced by various spiritual, social, cultural, and scientific phenomena and during their studies, they face many issues and challenges such as inexperience and youth, economic shortcomings, educational and training pressures, emotional challenges and lack of emotional and psychological support of the family. As a result, the goal of this study was to study the relationship of attachment to God and resilience with patience among students.

Methods

Compliance with ethical guidelines: Adherence to the principles of research ethics: Ethical considerations including ensuring the satisfaction and the participants' willingness to participate in the study, assuring the participants that their information remains coded and completely confidential, not adding or deleting the collected information, and maintaining mutual respect and freedom, were observed in the study.

Due to the nature and objectives of the study, a descriptive correlational method was used. The statistical population of the study included all men and women studying at the University of Tehran in the academic year 2019-2020. The sample of the present study included 195 students (99 boys and 96 girls) in the fields of humanities, engineering, basic sciences, and fine arts, who were in the age range of 18-30 years. God Attachment Scale (5), Resilience Scale by Connor and Davidson (6), and Reaction to Life Events were used as the research instruments in the present study (7).

Results

The results pointed to the positive and significant relationship of the style of secure attachment to God and resilience with patience but a negative and significant relationship between the style of insecure attachment to God and patience. Moreover, God's attachment style and resilience significantly predicted patience.

Conclusion

Based on the results obtained from the concurrent regression analysis, it can be stated that attachment to God can predict the variation in patience. This finding is consistent with the results of Ghobari-Bonab *et al.* and Gomez and McLaren (8, 9). People with a strong connection to God have greater mental, emotional, physical, and spiritual health (10). Through regression analysis, it was also demonstrated that resilience can predict patience, and among the components of resilience, the components of competence and spirituality can meaningfully predict patience. The results of the present study are in line with the findings of Aghababaie *et al.*, Jalali *et al.*, Zarandi and Mahdipour, and Ghadamapour *et al.* (11-14). Therefore, based on the results, it can be concluded that the variables of attachment to God and resilience have a very special role in mental health and predicting patience.

Acknowledgements

We would like to thank all of the students who participated in this study.

Ethical considerations

The authors declared the Ethics Committee of Research Deputy of the Faculty of Psychology, University of Tehran, approved this research in the letter no. 8009357.

Funding

The authors of the article declared no sponsorship for this research.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Authors' contribution

Designed, supervised, and edited the article: First and third authors, and data collection and analysis: Second and fourth authors.

References

1. Kamari S, Khormae F. The Mediating Role of Patience in Relationship between Psychological

- Hardiness and Hope to Education in High School Students. 2016;2(3):77-60. (Full Text in Persian)
2. Noori N. Barresi-ye Paye-haye Ravanshenakhti va Neshanegan-e Sabr dar Qur'an. Ravanshenasi va Din. 2009;1(4):143. (Full Text in Persian)
 3. Bonanno GA, Romero SA, Klein SI. The temporal elements of psychological resilience: An integrative framework for the study of individuals, families, and communities. *Psychological Inquiry*. 2015;26(2):139-69.
 4. Granqvist P, Kirkpatrick LA. Attachment and religious representations and behavior. 2008.
 5. Rowatt W, Kirkpatrick LA. Two dimensions of attachment to God and their relation to affect, religiosity, and personality constructs. *Journal for the scientific study of religion*. 2002;41(4):637-51.
 6. Connor KM, Davidson JR. Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*. 2003;18(2):76-82.
 7. Mahdiyari M, Taghavi S M, Goodarzi M. Predicting Patience Based on the Worldly and Divine Attachments among the Students. *Religion and Health*. 2017;4(2):29-38. (Full Text in Persian)
 8. Ghoobaribonab b, Lavasani M, Salem S, Nosrati F. The relationship between devotion to god, trust in god and mental health among students of Tehran university. *Cultural Psychology* 2017. (Full Text in Persian)
 9. Gomez R, McLaren S. The inter-relations of mother and father attachment, self-esteem and aggression during late adolescence. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*. 2007;33(2):160-9.
 10. August H, Esperandio MRG. Attachment to God: integrative review of empirical literature.
 11. Aghababaie N, Tabik MT, Hatami J. The relationship between patience and life satisfaction, mental health and personality. *Psychology periodical*. 2014; 5(2): 17-25. (Full Text in Persian)
 12. Jalali J, Taherejabari F, Shafiabadi A. The effect of teaching patience and modesty from viewpoint of islamic teaching on improvement of communication skill among highschool students of gorgan city. *International Congress on Culture and Religious Thought; Qom*. 2014. (Full Text in Persian)
 13. Zarandi M, Mahdipoor E. The relationship between self-actualization, patience and life satisfaction among students of Azad Islamic university. *Second National Conference on Sustainable Development in Psychology and Educational Sciences, Social and Cultural Studies; Tehran*. 2015. (Full Text in Persian)
 14. Ghadampour E, Rahimipour T, Khalili Goshnigani Z. The Effectiveness of Patience Education Based on the Religious Doctrines on Resilience. *Ravanshenasi va Din*. 2018;11(1):31. (Full Text in Persian)

دراسة علاقة الارتباط بالله والتحمل بالصبر عند طلبة جامعة طهران

سروش رنجبر^{id}، فاطمة نصرتي^{id}، باقر غباري بناب^{id}، سارا سادات حسني^{id}

قسم علم النفس، كلية علم النفس والعلوم التربوية، جامعة طهران، طهران، إيران.
 * المراسلات الموجهة إلى السيدة فاطمة نصرتي؛ البريد الإلكتروني: fnosrati@ut.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٢٤ ذي القعدة ١٤٤١
 وصول النص النهائي: ٢٥ ذي الحجة ١٤٤١
 القبول: ١٨ محرم ١٤٤٢
 النشر الإلكتروني: ١١ ذي القعدة ١٤٤٢

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: يعتبر الصبر أحد طرق الضبط والتحكم بالسلوك بنحو يمنح الإنسان إمكانية الرقابة الذاتية والتنظيم الذاتي لسلوكه. كما أن الصبر كان يعتبر دائماً أحد متغيرات الصحة النفسية، وقد أكد المحققون أيضاً على العلاقة بين طبيعة الارتباط بالله والتحمل وبين مكونات الصحة النفسية. ومن هنا، فإن الهدف من الدراسة الفعلية البحث في علاقة الارتباط بالله والتحمل بالصبر عند طلاب جامعة طهران.

منهجية البحث: تعتبر هذه الدراسة الوصفية من النوع التشاركي. وتشمل مجموعة الدراسة البحثية جميع الطلبة والطالبات المشغولين بالدراسة في جامعة طهران خلال العام الدراسي ٢٠٢٠-٢٠١٩، وقد تم اختيار ١٩٦ فرداً من طلبة أقسام العلوم الإنسانية والفنية والهندسة والعلوم الأساسية والفنون الجميلة، وذلك من خلال الاستعانة بأخذ النماذج بنحو عشوائي عنقودي. كما تم الاستفادة من استبيانات الارتباط بالله والتحمل وردود الفعل تجاه حوادث الحياة بغرض جمع البيانات. ومن ثم تم تحليل البيانات المجموعة بنحو متزامن بالاستعانة بمعادل التشارك ليرسون وركرسون. وقد تمت مراعاة جميع الضوابط الأخلاقية في هذه الدراسة، ولم يلحظ مؤلفو المقالة أي تضارب للمصالح.

الكشوفات: تشير النتائج إلى وجود علاقة إيجابية وذات معنى بين طبيعة الارتباط الآمن بالله والتحمل وبين الصبر. كما أن هناك علاقة سلبية وذات معنى بين نمط الارتباط غير الآمن بالله وبين الصبر. كما أن نمط الارتباط بالله والتحمل يمكنهما التنبؤ بالصبر بنحو ملفت للنظر.

الاستنتاج: طبقاً للمعطيات الحاصلة فإن الأشخاص الذين لديهم طبيعة علاقة آمنة بالله ويملكون قدرة تحمل أكثر فإنهم يملكون صبراً أكثر في مواجهة المشاكل، بينما نجد أن الأشخاص الذين يملكون قدرة أضعف على التحمل ولديهم نمط علاقة غير آمنة بالله فإن لديهم صبراً أقل.

الكلمات الرئيسية:

الارتباط
 التحمل
 الصبر
 الصحة النفسية
 طلبة الجامعات

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Ranjbar S, Nosrati F, Ghojari-Bonab B, Hasani SS. The Relationship of Attachment to God and Resilience with Patience in the Students of the University of Tehran. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2021;7(2):58-71. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v7i2.31345>

بررسی رابطه دلبستگی به خدا و تاب‌آوری با صبر در دانشجویان دانشگاه تهران

سروش رنجبر ^{id}، فاطمه نصرتی ^{id*}، باقر غباری بناب ^{id}، سارا سادات حسنی ^{id}

گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
 *مکاتبات خطاب به خانم فاطمه نصرتی؛ رایانامه: fnosrati@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۵ تیر ۱۳۹۹

دریافت متن نهایی: ۲۳ مرداد ۱۳۹۹

پذیرش: ۱۶ شهریور ۱۳۹۹

نشر الکترونیکی: ۱ تیر ۱۴۰۰

واژگان کلیدی:

تاب‌آوری

دانشجویان

دلبستگی

سلامت روان

صبر

چکیده

سابقه و هدف: صبر یکی از روش‌های کنترل و بازداری رفتار در نظر گرفته می‌شود به گونه‌ای که به انسان این امکان را می‌دهد تا خودنظارتی و خودتنظیمی بر رفتار داشته باشد. همچنین صبر همواره یکی از متغیرهای سلامت روان شناخته شده است و پژوهشگران نیز بر ارتباط بین سبک دلبستگی به خدا و تاب‌آوری با مؤلفه‌های سلامت روان تأکید کرده‌اند. از این رو، هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه دلبستگی به خدا و تاب‌آوری با صبر در دانشجویان دانشگاه تهران بود.

روش کار: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش تمامی دانشجویان دختر و پسر مشغول به تحصیل دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود که تعداد ۱۹۶ نفر از دانشجویان گروه‌های علوم انسانی، فنی و مهندسی، علوم پایه و هنرهای زیبا با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه‌های دلبستگی به خدا، تاب‌آوری و واکنش در رخدادهای زندگی استفاده شد و داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون هم‌زمان تحلیل شد. در این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین سبک دلبستگی ایمن به خدا و تاب‌آوری با صبر رابطه مثبت و معنادار و بین سبک دلبستگی نایمن به خدا با صبر رابطه منفی و معناداری وجود داشت. همچنین سبک دلبستگی به خدا و تاب‌آوری توانستند صبر را به‌طور معناداری پیش‌بینی کنند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده، افرادی که تاب‌آورتر هستند و سبک دلبستگی ایمن به خدا دارند در مقابل مشکلات صبر بیشتری دارند و افرادی که تاب‌آوری کمتر و سبک دلبستگی نایمن به خدا دارند صبر کمتری نیز دارند.

استناد مقاله به این صورت است:

Ranjbar S, Nosrati F, Ghabari-Bonab B, Hasani SS. The Relationship of Attachment to God and Resilience with Patience in the Students of the University of Tehran. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2021;7(2):58-71. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v7i2.31345>

مقدمه

خطرناک تعریف کرده‌اند. بونا^۳ راه‌های کسب تاب‌آوری را سرسختی، خودافزایی، مقابله سرکوب‌گرایانه، خلق‌و‌خو و احساسات مثبت می‌داند. تاب‌آوری به توانایی حفظ کردن و کسب مجدد سلامت روانی بعد از تجربه مصیبت و سختی اشاره دارد (۱۱). به نظر می‌رسد وجه تشابه تعاریف و مؤلفه‌های مشترک در این تعاریف شامل مفهوم انعطاف‌پذیری، بهبود و بازگشت به حالت اولیه پس از رویارویی با شرایط ناگوار است که بدون شک موقعیت‌های شغلی و آموزشی را نیز دربرمی‌گیرد (۱۲). علاوه بر این، تاب‌آوری را سازوکار ذاتی خوداصلاح‌گری انسان و یکی از سازه‌های اصلی شخصیت برای فهم انگیزش و هیجان می‌دانند (۱۳). تاب‌آوری سازه‌ای میانجی است که موجب افزایش سطح عواطف مثبت، تقویت عزت نفس و مقابله با تجربه‌های منفی و همچنین افزایش سازگاری می‌شود (۱۴).

یکی دیگر از سازه‌هایی که اخیراً پژوهشگران از آن استقبال کرده‌اند، دل‌بستگی به خدا است. کرک‌پاتریک^۴ با الهام گرفتن از پژوهش‌های بالبی و اینثورث^۵، ارتباط انسان و خدا را با نظریه دل‌بستگی تبیین‌پذیر می‌داند. در پژوهش‌های متفاوتی رابطه دل‌بستگی به خدا با مؤلفه‌های سلامت روان نشان داده شده است. دل‌بستگی به خدا به خوش‌بینی، رضایت از زندگی، کاهش اضطراب، افسردگی و بیماری‌های جسمی منجر می‌شود (۱۵). نتایج پژوهش دیگری نشان می‌دهد که بین تصویر ذهنی مثبت از خدا و دل‌بستگی به خدا با اضطراب رابطه منفی و معناداری وجود دارد (۱۶). همچنین افرادی که دل‌بستگی ایمن به خدا دارند احساس تنهایی، افسردگی، اضطراب و اختلالات روانی کمتری تجربه می‌کنند (۱۷). در پژوهش‌های مختلف رابطه بین متغیرهای دل‌بستگی به خدا، تاب‌آوری و صبر بررسی شده است. نتایج پژوهش غباری بناب و همکارانش نشان‌دهنده ارتباط مثبت و معنادار بین سبک‌های دل‌بستگی به خدا با صبر و عزت نفس در دانشجویان است (۱۸). پژوهش زاهدبابلان و همکارانش بیانگر ارتباط مثبت و معنادار بین متغیرهای دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری با معناداری زندگی است (۱۹). نصرتی و همکارانش نیز در پژوهش خود نشان داده‌اند که بین سبک دل‌بستگی ایمن به خدا با تاب‌آوری، ذهن‌آگاهی و خودشفقت‌ورزی رابطه مثبت و معنادار و بین سبک دل‌بستگی نایمن به خدا با تاب‌آوری، ذهن‌آگاهی و خودشفقت‌ورزی رابطه منفی و معنادار وجود

در سال‌های اخیر توجه به جنبه‌های مثبت سلامت روان گسترش چشمگیری داشته و متغیرهایی که بر سلامت روان تأثیر مثبتی می‌گذارد توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است. یکی از این متغیرها که همواره بر آن تأکید شده، صبر است. صبر فضیلتی اخلاقی است که می‌تواند پیامدهای مثبتی در مسائل روانی و تحصیلی داشته باشد (۱). در رویکردهای مختلف روان‌شناسی، صبر جایگاه و تعاریف متفاوتی دارد. مفهوم صبر در روان‌شناسی غرب بر پایه تأخیرانداختن خواسته‌ها استوار است (۲، ۳). صبر مفهوم و معنایی چندبُعدی دارد که در جنبه‌های مختلف زندگی کاربرد دارد و نقش‌های گوناگونی ایفا می‌کند. صبر علاوه بر شکیبایی و استقامت شامل سازگاری در روابط و مناسبات انسانی می‌شود (۴). در پژوهش‌ها همواره مفهوم صبر آمیخته به مفاهیم متعددی است که تعدادی از این مفاهیم تا حدودی با مفهوم صبر مرتبط است اما در واقع، تفاوت‌های ویژه‌ای بین آنها وجود دارد. در روان‌شناسی بیشتر سازه صبر با سازه خودتنظیمی معادل یکدیگر قرار گرفته‌اند؛ اگرچه این دو سازه با یکدیگر در ارتباط هستند اما در واقع از یکدیگر متمایزند (۵). در ادیان مهم بشر در طول تاریخ همواره صبر یکی از فضیلت‌ها برای مقابله با مشکلات مطرح شده است (۶). صبر آموزه مشترک بسیاری از ادیان از جمله دین اسلام و مسیحیت (۷، ۸) و همچنین از اصول مطرح در برخی از رویکردهای روان‌شناسی است و یکی از عوامل کاهنده فشارهای عصبی و یاری‌دهنده انسان در سازگاری با ناملایمات و چالش‌های زندگی شناخته می‌شود. افرادی که از صبر بیشتری برخوردار هستند در درمان افسردگی خود موفق‌ترند (۹). صبر می‌تواند توان و نیروی درونی انسان را افزایش دهد و عملکرد و کارایی او را در حوزه‌های مختلف زندگی ارتقا بخشد (۱۰).

متغیر دیگری که همواره پژوهشگران بر آن تأکید دارند، تاب‌آوری^۱ است. تاب‌آوری نیز یکی از سازه‌های تأثیرگذار بر سلامت روان در پژوهش‌های نوین روان‌شناسی شناخته می‌شود. بسیاری از صاحب‌نظران و متخصصان تعاریفی از تاب‌آوری ارائه کرده‌اند. کانر و دیویدسون^۲ تاب‌آوری را توانمندی فرد در برقراری تعادل زیستی و روانی در شرایط

^۳ Bona^۴ Kirkpatrick^۵ Bowlby & Ainsworth^۱ resilience^۲ Connor & Davidson

نفر برای گروه نمونه انتخاب شدند. بدین ترتیب نمونه پژوهش حاضر شامل ۱۹۵ دانشجوی (۹۹ پسر و ۹۶ دختر) از گروه‌های علوم انسانی، فنی و مهندسی، علوم پایه و هنرهای زیبا بود که در دامنه سنی ۳۰-۱۸ قرار داشتند. با حضور در هر یک از دانشکده‌های مختلف و با دادن توضیحاتی درباره پژوهش، ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در اختیار دانشجویانی که رضایت و رغبت به مشارکت در پژوهش داشتند، قرار گرفت. معیارهای ورود به پژوهش حاضر مشغول به تحصیل بودن در دانشگاه تهران و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش در نظر گرفته شد. در این پژوهش جهت جمع‌آوری اطلاعات از ابزارهای زیر استفاده شد:

۱) **مقیاس دلبستگی به خدا:** روات^۱ و کرک‌پاتریک این مقیاس را که سه نوع سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را مشخص می‌کند در سال ۲۰۰۲ طراحی کرده‌اند (۲۳). این پرسش‌نامه ۹ گویه دارد و هر سه گویه یک نوع از سبک‌های دلبستگی را می‌سنجد. هر گویه توصیف کوتاهی از رابطه دلبستگی فرد با خدا را ارائه می‌دهد. پاسخ‌دهندگان باید میزان مطابقت خود را با هر گویه در دامنه ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) مشخص نمایند. ضریب آلفای کرونباخ در نسخه اصلی ۸۰ درصد برآورد شده (۲۳) و در داخل کشور برای سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۷۰ و ۰/۷۶ به دست آمده است (۱۸). همچنین همسانی درونی سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا نیز به ترتیب برابر با ۰/۷۴، ۰/۸۴ و ۰/۶۸ می‌باشد.

۲) **مقیاس تاب‌آوری کانر و دیویدسون:** کانر و دیویدسون این مقیاس را که ۲۵ گویه دارد و در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای (همیشه، اغلب اوقات، گاهی اوقات، به ندرت و هیچ وقت) از صفر تا چهار نمره‌گذاری می‌شود، تدوین کرده‌اند (۲۴). حداقل نمره در این مقیاس برابر با صفر و حداکثر نمره برابر با ۱۰۰ و نمره بالاتر بیانگر میزان تاب‌آوری بیشتر است. این مقیاس دارای پنج مؤلفه شایستگی، تحمل عاطفه منفی، روابط ایمن، کنترل و معنوی می‌باشد. ضریب آلفای کرونباخ در نسخه اصلی برابر با ۰/۸۹ (۲۴) و در نمونه ایرانی ۰/۹۳ گزارش شده است (۲۵).

۳) **پرسش‌نامه واکنش در رخداد‌های زندگی:** این پرسش‌نامه از ۱۰ موقعیت فرضی تشکیل شده است. هر موقعیت نیز شامل پنج سؤال است که پاسخ‌دهندگان باید

دارد (۲۰). در پژوهش‌های مختلفی رابطه مثبت و معنادار بین دلبستگی به خدا و شادکامی و رضایت از زندگی (۲۱) و سلامت روان (۲۲) نشان داده شده است. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که در پژوهش‌های متعددی به بررسی دلبستگی به خدا، تاب‌آوری و صبر پرداخته شده، اما تاکنون با وجود نقش مهم صبر و تأکید فراوان روان‌شناسان و آموزه‌های دینی، در پژوهش‌های محدودی به بررسی این سازه تأثیرگذار در زندگی دانشجویان پرداخته شده است. از سویی دیگر، سبک دلبستگی به خدا و تاب‌آوری نیز سازه‌های نوین و بااهمیت در پیش‌بینی سلامت روان است و رابطه آنها با دیگر متغیرهای مؤثر در سلامت روان بررسی شده، اما رابطه این سازه‌ها با صبر و سهم هر یک در پیش‌بینی صبر به‌ویژه در بافت فرهنگی اسلامی-ایرانی بررسی نشده است. دانشجویان چون شاخه‌ای از باغ وسیع جامعه و شاخه‌ای از درخت پر بار آموزش عالی هستند که هم تأثیرگذار بر پدیده‌های متنوع معنوی، اجتماعی، فرهنگی و علمی هم تأثیرپذیر از آنها هستند و در طول دوره تحصیل خود با مسائل و چالش‌های متعددی همچون کم‌تجربگی و آغاز جوانی، نواقص اقتصادی، فشارهای تحصیلی و آموزشی، چالش‌های عاطفی و نداشتن حمایت عاطفی و روانی خانواده روبه‌رو هستند؛ از این‌رو، هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه دلبستگی به خدا و تاب‌آوری با صبر در دانشجویان بود.

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در این پژوهش اصول اخلاقی شامل اطمینان‌یافتن از رضایت کامل و رغبت آگاهانه شرکت‌کنندگان برای شرکت در پژوهش، اطمینان‌دادن به شرکت‌کنندگان که اطلاعات آنان با استفاده از کدبندی و به‌صورت کاملاً محرمانه باقی خواهد ماند، اضافه یا حذف‌نکردن اطلاعات جمع‌آوری‌شده و حفظ احترام متقابل و آزادی در طول پژوهش رعایت شده است.

با توجه به ماهیت و هدف‌های پژوهش، پژوهش حاضر در قلمرو روش توصیفی از نوع همبستگی قرار دارد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانشجویان دختر و پسر مشغول به تحصیل دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. برای انتخاب گروه نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شد. با توجه به نامعلوم بودن مقدار دقیق افراد جامعه بر اساس فرمول کوکران و با مقدار خطای ۰/۰۷، تعداد ۱۹۵

^۱ Rowatt

^۲ The Connor-Davidson Resilience Scale

داده‌ها را نشان می‌دهد و هرگاه این مقدار بین $\pm 1/96$ باشد شکل توزیع داده‌ها به توزیع طبیعی نزدیک است، بنابراین می‌توان اذعان داشت که شکل توزیع متغیرها طبیعی بود. از آنجایی که هدف این مطالعه پیش‌بینی صبر بود و مفروضه طبیعی بودن در رگرسیون فقط برای متغیر ملاک (صبر) بررسی می‌شود بنابراین، تأکید بر این متغیر بود (جدول شماره ۲).

جدول (۱) اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان بر اساس جنسیت، محل تولد، وضعیت تأهل، سن و سال ورود به دانشگاه

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت		
مرد	۹۹	۵۰/۸
زن	۹۶	۴۹/۲
کل	۱۹۵	۱۰۰/۰
محل تولد		
مرکز استان	۹۹	۵۰/۸
شهر	۸۲	۴۲/۱
روستا	۱۴	۷/۲
کل	۱۹۵	۱۰۰/۰
وضعیت تأهل		
متأهل	۱۰	۵/۱
مجرد	۱۸۵	۹۴/۹
کل	۱۹۵	۱۰۰/۰
سن		
۱۸ تا ۲۱	۶۳	۳۲/۳
۲۲ تا ۲۵	۸۱	۴۱/۵
۲۶ تا ۲۹	۴۷	۲۴/۱
۳۰ تا ۳۳	۴	۱/۲
کل	۱۹۵	۱۰۰/۰
سال ورود		
۹۱ و ۹۲	۹	۴/۶
۹۳ و ۹۴	۲۳	۱۱/۸
۹۵ و ۹۶	۸۷	۴۴/۶
۹۷ و ۹۸	۷۶	۳۹/۰
کل	۱۹۵	۱۰۰/۰

جدول (۲) میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی متغیرهای صبر، دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
صبر	۲۲/۱۰	۷/۲۰	-۰/۲۷	۰/۳۹
دل‌بستگی ایمن	۱۰/۵۰	۲/۸۵	۰/۲۳	۱/۳۲
دل‌بستگی اجتنابی	۱۲/۸۵	۳/۸۴	-۰/۵۰	۰/۳۴
دل‌بستگی دوسوگرا	۱۵/۰۴	۴/۳۹	-۰/۴۱	-۰/۶۶
شایستگی	۱۹/۸۷	۵/۱۱	-۰/۰۳	-۰/۳۵
تحمل عاطفه منفی	۱۸/۷۴	۴/۴۳	-۰/۰۲	-۰/۷۰
روابط ایمن	۱۱/۹۹	۳/۱۷	۰/۲۵	-۰/۱۷
کنترل	۷/۹۰	۲/۵۱	-۰/۰۳	-۰/۵۱
معنوی	۵/۱۴	۲/۲۱	۰/۳۶	-۰/۷۷

به‌دقت موقعیت را بخوانند و به سؤالات پاسخ دهند. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه به‌صورت طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای شامل کاملاً مخالفم، تا حدی مخالفم، بینابین، تا حدی موافقم و کاملاً موافقم است که برای هر سؤال به‌ترتیب نمرات یک تا پنج در نظر گرفته می‌شود. در هر موقعیت فرضی فقط یک سؤال مربوط به صبر است و تنها پاسخ به این گزینه مدنظر است. حداقل نمره برابر با ۱۰ و حداکثر نمره برابر با ۵۰ و نمره بالاتر نشان‌دهنده برخورداری از میزان صبر بیشتر است. این ابزار با استفاده از مصاحبه‌های طولانی با استادان و دانشجویان و تفسیر و تحلیل داده‌ها تهیه گردیده است. نتایج پژوهش غباری بناب بیانگر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ و همسانی کل آزمون ۰/۹۲ است (۱۸).

یافته‌ها

در این مطالعه برای پیش‌بینی صبر از روی دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری از رگرسیون چندگانه استفاده شده است. در جدول شماره ۱ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان (جنسیت، محل تولد، وضعیت تأهل، سن و سال ورود) آورده شده است. همان‌طور که اطلاعات جدول نشان می‌دهد ۵۰/۸ درصد شرکت‌کنندگان مرد و ۴۹/۲ درصد آنان زن بودند. محل تولد بیشتر شرکت‌کنندگان (۵۰/۸ درصد) مرکز استان بود و ۹۴/۹ درصد آنان نیز مجرد بودند. علاوه‌براین، بیشترین فراوانی مربوط به سن شرکت‌کنندگان در گروه سنی ۲۲ تا ۲۵ (۴۱/۵ درصد) قرار داشت.

شاخص‌های توصیفی میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی متغیرهای صبر، دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری محاسبه شد. با توجه به اینکه کشیدگی و کجی، شکل توزیع

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
تاب‌آوری	۶۳/۹۹	۱۳/۹۴	۰/۰۱	-۰/۴۴

جدول ۳) ماتریس همبستگی سبک‌های دل‌بستگی به خدا با صبر

ردیف	متغیر	۱	۲	۳
۱	صبر			
۲	دل‌بستگی ایمن	۰/۱۴*		
۳	دل‌بستگی اجتنابی	-۰/۳۸**	-۰/۰۸*	
۴	دل‌بستگی دوسوگرا	-۰/۲۷**	-۰/۳۳**	۰/۰۶*

* $P < 0.05$; ** $P < 0.01$

نتایج خلاصه مدل رگرسیونی نشان می‌دهد که همبستگی چندگانه سبک‌های دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا با متغیر صبر ۰/۴۵ بود. علاوه بر این، نتایج تحلیل واریانس با مقدار آزمون $F_{187,3} = 16/51$ نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که میزان واریانس تبیین شده توسط سه متغیر پیش‌بین تصادفی نبوده است.

در ادامه برای پاسخ به این سؤال که آیا سبک دل‌بستگی به خدا صبر را پیش‌بینی می‌کند؛ از رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان استفاده شد. پیش از پاسخ به این سؤال ابتدا همبستگی بین دل‌بستگی و صبر از طریق ضریب همبستگی پیرسون بررسی شد. نتایج ضریب همبستگی نشان داد که سبک دل‌بستگی ایمن ($r = 0.14$) رابطه مثبت با صبر داشت در حالی که سبک‌های دل‌بستگی اجتنابی ($r = -0.38$) و دل‌بستگی دوسوگرا ($r = -0.27$) رابطه منفی با صبر داشتند. بدین معنا که هرچه دل‌بستگی ایمن به خدا افزایش پیدا می‌کرد صبر نیز افزایش می‌یافت، به علاوه هرچه دل‌بستگی نایمن (دوسوگرا و اجتنابی) افزایش پیدا می‌کرد صبر کاهش می‌یافت (جدول شماره ۳).

جدول ۴) نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پیش‌بینی صبر از روی سبک‌های دل‌بستگی

مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	P-value
رگرسیون	۳	۶۴۸/۸۶	۱۶/۵۱	۰/۰۰۱
باقی مانده	۱۸۷	۳۹/۳۱		
کل	۱۹۰			

۰/۴۵ = مجذور همبستگی تعدیل شده؛ ۰/۲۰ = خطای استاندارد برآورد شده، ۶/۲۷ = خطای استاندارد

اجتنابی و دل‌بستگی دوسوگرا بیشتر بود، یا به معنایی دیگر هرچه سبک دل‌بستگی به خدا نایمن شد، صبر کاهش یافت.

اطلاعات جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که نتایج ضریب رگرسیونی دو متغیر دل‌بستگی اجتنابی و دل‌بستگی دوسوگرا معنادار بود ($P = 0.001$). بدین معنا که هرچه دل‌بستگی

جدول ۵) ضرایب رگرسیونی سبک‌های دل‌بستگی به خدا برای پیش‌بینی صبر

مدل	Beta	خطای استاندارد	B	T	P-value
ثابت	۳۵/۶۰	۳/۲۴	۶۴۸/۸۶	۱۰/۹۹	۰/۰۰۱
ایمن	۰/۰۹	۰/۱۷	۰/۰۴	۰/۵۳	۰/۶۰
اجتنابی	-۰/۶۹	۰/۱۲	-۰/۳۷	-۵/۶۶	۰/۰۰۱
دوسوگرا	-۰/۳۷	۰/۱۱	-۰/۲۳	-۳/۳۷	۰/۰۰۱

ایمن ($r = 0.31$)، کنترل ($r = 0.28$)، معنوی ($r = 0.44$) و تاب‌آوری ($r = 0.40$) با صبر به اندازه مقادیر گفته شده رابطه مثبت داشتند. بدین معنی که هرچه مؤلفه‌های تاب‌آوری افزایش پیدا می‌کرد، صبر نیز افزایش می‌یافت.

برای پاسخ به این سؤال که آیا تاب‌آوری صبر را پیش‌بینی می‌کند؛ ابتدا همبستگی بین مؤلفه‌های تاب‌آوری و صبر محاسبه شد. با توجه به نتایج جدول شماره ۶، متغیرهای شایستگی ($r = 0.40$)، تحمل عاطفه منفی ($r = 0.22$)، روابط

جدول ۶) ماتریس همبستگی بین مؤلفه‌های تاب‌آوری با صبر

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱	صبر						
۲	شایستگی	۰/۴۰**					
۳	تحمل عاطفه منفی	۰/۲۲**	۰/۵۶**				
۴	روابط ایمن	۰/۳۱**	۰/۵۷**	۰/۵۷**			
۵	کنترل	۰/۲۸**	۰/۶۵**	۰/۴۷**	۰/۵۳**		
۶	معنوی	۰/۴۴**	۰/۳۸**	۰/۲۹**	۰/۲۹**	۰/۳۸**	
۷	تاب‌آوری	۰/۴۰**	۰/۸۴**	۰/۷۷**	۰/۷۵**	۰/۷۳**	۰/۵۴**

** $P < 0.01$; * $P < 0.05$

نتایج خلاصه مدل رگرسیونی نشان می‌دهد که همبستگی چندگانه مؤلفه‌های تاب‌آوری (شایستگی، تحمل عاطفه منفی، روابط ایمن، کنترل و معنوی) با متغیر صبر ۰/۵۲ بود که ۲۵ درصد از واریانس را تبیین می‌کند. علاوه‌براین، نتایج تحلیل

واریانس با مقدار آزمون $F_{18,95} = 13/78$ نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل رگرسیون را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که میزان واریانس تبیین‌شده توسط سه متغیر پیش‌بین تصادفی نبوده است (جدول شماره ۷).

جدول ۷) نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پیش‌بینی صبر از روی تاب‌آوری

P-value	F	میانگین مجذورات	df	مجموع مجذورات	رگرسیون
۰/۰۰۱	۱۳/۷۸	۵۳۷/۱۲	۵	۲۶۸۵/۶۲	باقی‌مانده
		۳۸/۹۷	۱۸۹	۷۳۶۵/۵۳	کل
			۱۹۴	۱۰۰۵۱/۱۵	

۰/۵۲ = مجذور همبستگی تعدیل شده، ۰/۲۵ = خطای استاندارد برآوردشده، ۶/۲۴ = خطای استاندارد

نتایج ضریب رگرسیونی دو متغیر شایستگی و معنوی معنادار بود ($P = 0.001$)؛ بدین معنا که هرچه شایستگی و معنوی بیشتر بود، صبر نیز بیشتر می‌شد ولی نتایج ضریب

رگرسیونی متغیرهای تحمل عاطفه منفی، روابط ایمن و کنترل از نظر آماری معنادار نبود (جدول شماره ۸).

جدول ۸) نتایج ضرایب رگرسیونی پیش‌بینی صبر از روی مؤلفه‌های تاب‌آوری

P-value	T	B	خطای استاندارد	Beta	مدل
۰/۰۰۱	۴/۰۲		۲/۱۸	۸/۷۹	ثابت
۰/۰۰۱	۳/۱۰	۰/۲۹	۰/۱۳	۰/۴۰	شایستگی
۰/۳۳	-۰/۹۷	-۰/۰۸	۰/۱۳	-۰/۱۳	تحمل عاطفه منفی
۰/۱۲	۱/۵۸	۰/۱۳	۰/۱۹	۰/۳۰	روابط ایمن
۰/۴۲	-۰/۸۱	-۰/۰۷	۰/۲۵	-۰/۲۰	کنترل
۰/۰۰۱	۴/۹۶	۰/۳۴	۰/۲۲	۱/۱۱	معنوی
۰/۰۰۱	۴/۰۲	۰/۲۹	۲/۱۸	۸/۷۹	ثابت

در پایان، در پاسخ به این سؤال که مؤلفه‌های سبک دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری کدام یک صبر را پیش‌بینی می‌کنند؛ از رگرسیون چندگانه به‌صورت هم‌زمان استفاده شد. نتایج خلاصه مدل رگرسیونی نشان می‌دهد که همبستگی چندگانه مؤلفه‌های تاب‌آوری (شایستگی، تحمل عاطفه منفی،

روابط ایمن، کنترل و معنوی) و مؤلفه‌های دل‌بستگی (ایمن، اجتنابی و دوسوگرا) با متغیر صبر ۰/۵۹ بود و هر دو متغیر ۳۲ درصد از واریانس صبر را پیش‌بینی کردند. علاوه‌براین، نتایج تحلیل واریانس با مقدار آزمون $F_{18,28} = 12/30$ نشان داد که سهم واریانس تبیین‌شده معنادار بود (جدول شماره ۹).

جدول ۹) نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پیش‌بینی صبر از روی سبک‌های دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری

منبع اثر	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	P-value
رگرسیون	۳۲۶۳/۰۴	۸	۴۰۷/۸۸	۱۲/۳۰	۰/۰۰۱
باقی‌مانده	۶۰۳۴/۷۹	۱۸۲	۳۳/۱۶		
کل	۹۲۹۷/۸۲	۱۹۰			

۰/۵۹ = مجذور همبستگی تعدیل‌شده، ۰/۳۲ = خطای استاندارد برآوردشده، ۵/۷۶ = خطای استاندارد

افزایش پیدا می‌کرد، صبر کاهش می‌یافت. به‌علاوه از بین مؤلفه‌های تاب‌آوری هرچه شایستگی فردی و تأثیرات معنوی افزایش پیدا می‌کرد، صبر نیز افزایش می‌یافت.

نتایج ضریب رگرسیونی نشان داد که تنها سه متغیر دل‌بستگی ایمن، شایستگی و معنوی ($P=0/001$) توانایی پیش‌بینی صبر را داشتند؛ به‌طوری که ضریب منفی سبک دل‌بستگی اجتنابی نشان داد هرچه این سبک دل‌بستگی به خدا

جدول ۱۰) نتایج ضرایب رگرسیونی پیش‌بینی صبر بر اساس سبک‌های دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری

مدل	Beta	خطای استاندارد	B	T	P-value
ثابت	۱۶/۴۰	۴/۴۲		۳/۷۱	۰/۰۰۱
دل‌بستگی ایمن	۰/۰۷	۰/۱۶	۰/۰۳	۰/۴۳	۰/۶۷
دل‌بستگی اجتنابی	-۰/۳۳	۰/۱۳	-۰/۱۸	-۲/۵۷	۰/۰۱
دل‌بستگی دوسوگرا	۰-/۱۶	۰/۱۱	-۰/۱۰	-۱/۴۶	۰/۱۵
شایستگی	۰/۳۴	۰/۱۲	۰/۲۵	۲/۸۲	۰/۰۱
تحمل عاطفه منفی	-۰/۰۸	۰/۱۲	-۰/۰۵	-۰/۶۴	۰/۵۲
روابط ایمن	۰/۲۸	۰/۱۸	۰/۱۳	۱/۵۴	۰/۱۲
کنترل	-۰/۲۱	۰/۲۴	-۰/۰۸	-۰/۹۰	۰/۳۷
معنوی	۰/۹۲	۰/۲۴	۰/۲۸	۳/۸۳	۰/۰۰۱
ثابت	۱۶/۴۰	۴/۴۲	۰/۰۳	۳/۷۱	۰/۰۰۱

مکلارن^۱ همسو است (۱۸، ۲۶، ۲۷). علاوه‌براین، دل‌بستگی به خدا با امیدواری، سلامت روان و صبر در ارتباط است (۲۸). افراد دارای دل‌بستگی ایمن به خدا سلامت روانی، عاطفی، جسمی و رشد معنوی بیشتری دارند (۲۹، ۳۰). نتایج پژوهش‌های بک^۲ و شریفی ساکی و همکاران نشان می‌دهد افرادی که دل‌بستگی ایمن به خدا دارند و احساس نزدیکی به خدا می‌کنند به میزان کمتری احساس تنهایی، افسردگی، اضطراب و بیماری‌های جسمانی را تجربه می‌کنند (۳۱، ۳۲). در جهت تبیین یافته‌ها می‌توان گفت با توجه به اینکه افرادی که دل‌بستگی ایمن دارند خود و دیگران را بیشتر دوست دارند، برای خود ارزش قائل هستند و همواره خدا را پایگاهی امن در نظر می‌گیرند و به همین دلیل احساس امنیت بیشتری نسبت به افراد با سبک دل‌بستگی نایمن دارند. علاوه‌براین افراد با سبک دل‌بستگی ایمن همواره خدا را حامی و پشتیبانی مطمئن در هنگام مواجهه با مشکلات می‌بینند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری با صبر در دانشجویان انجام شده است. این مطالعه به دنبال پاسخ‌دادن به دو سؤال «آیا بین سبک دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری با صبر رابطه وجود دارد؟» و «آیا سبک دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری می‌تواند صبر را پیش‌کنند؟» بود. یافته‌ها نشان می‌دهد که سبک دل‌بستگی نایمن به خدا، رابطه منفی معناداری با صبر دارد. بدین معنی که هرچه دل‌بستگی ایمن به خدا افزایش پیدا کند، صبر نیز افزایش می‌یابد، علاوه‌براین هرچه دل‌بستگی نایمن (دوسوگرا و اجتنابی) افزایش پیدا کند، صبر کاهش می‌یابد. همچنین با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل رگرسیون هم‌زمان می‌توان بیان نمود که دل‌بستگی به خدا می‌تواند متغیر صبر را پیش‌بینی کند. این یافته پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های مهدیار و همکاران، غباری بناب و همکاران و گومز و

^۱) Gomez & McLaren

^۲) Beck

تاب‌آوری و صبر توسط متخصصان و درمانگران حوزه روان‌شناسی از اهمیت و ضرورت فراوانی برخوردار است.

قدردانی

از تمامی دانشجویانی که در این پژوهش مشارکت کرده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، کمیته اخلاق معاونت پژوهشی دانشکده روان‌شناسی دانشگاه تهران این پژوهش را به شماره نامه ۸۰۰۹۳۵۷ در تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۳ تأیید کرده است.

حامی مالی

مؤلفان مقاله هیچ حامی مالی برای این پژوهش اظهار نکرده‌اند.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

طراحی، نظارت و تدوین مقاله: مؤلفان اول و سوم و جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها: مؤلفان دوم و چهارم.

References

1. Kamari S, Khormae F. The Mediating Role of Patience in Relationship between Psychological Hardiness and Hope to Education in High School Students. 2016;2(3):77-60. (Full Text in Persian)
2. Dai X, Fishbach A. When waiting to choose increases patience. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 2013;121(2):256-66.
3. Rosati AG, Stevens JR, Hare B, Hauser MD. The evolutionary origins of human patience: temporal preferences in chimpanzees, bonobos, and human adults. *Current Biology*. 2007;17(19):1663-8.
4. Shamshiri B, Shirvani Shiri A. The Concept of Patience in Quran; Its Philosophical and Educational Implications. *Journal of Islamic Education*. 2012;6(13):79-98. (Full Text in Persian)

نتایج یافته‌های به‌دست‌آمده در جهت پاسخ به سؤال «آیا بین سبک دل‌بستگی به خدا و صبر رابطه وجود دارد؟» نشان داد که بین تاب‌آوری و صبر رابطه مثبت معنادار وجود داشت. بدین معنا که هرچه تاب‌آوری افزایش پیدا می‌کرد، صبر نیز افزایش می‌یافت. علاوه بر تعیین میزان رابطه بین تاب‌آوری و صبر، با استفاده از تحلیل رگرسیون نشان داده شد که تاب‌آوری می‌تواند صبر را پیش‌بینی کند. در بین مؤلفه‌های تاب‌آوری، مؤلفه شایستگی و معنوی می‌توانند به‌طور معناداری صبر را پیش‌بینی کنند. این یافته پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های آقابابایی و همکاران، جلیلی و همکاران، زرنندی و مهدی‌پور و قدم‌پور و همکاران همسو است (۳۲-۳۵). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت افرادی که از تاب‌آوری بیشتری برخوردار هستند با توجه به اینکه توانایی تحمل و سازگاری خود را در مقابل مسائل زندگی بالا برده‌اند، صبر و سلامت روانی بیشتری دارند. افراد تاب‌آور زندگی را مانند رودخانه‌ای در نظر می‌گیرند که همواره در جریان است و مشکلات زندگی را نیز گذرا، بی‌ثبات و موقتی می‌دانند؛ به همین جهت در جریان ناملايمات زندگی آرامش درونی و سازگاری بیشتری نسبت به افرادی که تاب‌آوری کم‌تری دارند، تجربه می‌کنند. بنابراین با توجه به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان بیان نمود که متغیرهای دل‌بستگی به خدا و تاب‌آوری نقش بسیار ویژه‌ای در سلامت روان و پیش‌بینی صبر دارند.

محدودیت‌های پژوهش

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به خودگزارشی بودن پرسش‌نامه و کنترل نکردن متغیرهای شخصیتی اشاره کرد. علاوه بر این با توجه به اینکه این پژوهش برای گروه دانشجویان اجرا شده است، در تعمیم نتایج آن به گروه‌های دیگر باید احتیاط شود.

پیشنهاد‌های پژوهش

پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران علاوه بر پرسش‌نامه از ابزارهای دیگری مانند مصاحبه و مشاهده نیز استفاده کنند. همچنین این پژوهش علاوه بر جامعه دانشجویان برای گروه‌های دیگری نیز اجرا شود. در نهایت توصیه می‌شود که پژوهشگران حوزه سلامت روان تمرکز پژوهش خود را بر متغیرهای دل‌بستگی به خدا، تاب‌آوری و صبر معطوف کنند. همچنین طراحی برنامه‌های آموزشی و مداخله‌ای در جهت ارتقای

5. Schnitker SA, Emmons RA. Patience as a virtue: Religious and psychological perspectives. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, Volume 18: Brill; 2007. p. 177-207.
6. Comer DR, Sekerka LE. Taking time for patience in organizations. *Journal of Management Development*. 2014.
7. The holy Quran. Al-Bagharah. Verse 153. Translated by: Mohammad Mahdi Fouladvand. Tehran: Justice Message Publications; 2016.
8. ENJIL.Bob-e 5.
9. Patten SB. Support, patience, and expectancy: therapeutic options alongside intensified treatments for depression. SAGE Publications Sage CA: Los Angeles, CA; 2014.
10. Noori N. Barresi-ye Paye-haye Ravanshenakhti va Neshanegan-e Sabr dar Qur'an. *Ravanshenasi va Din*. 2009;1(4):143. (Full Text in Persian)
11. Herrman H, Stewart DE, Diaz-Granados N, Berger EL, Jackson B, Yuen T. What is resilience? *The Canadian Journal of Psychiatry*. 2011;56(5):258-65.
12. Alizadeh H. Psychological toleration, psychological well-being and behavioral disorders. Tehran: Arasbaran; 2013. (Full Text in Persian)
13. Zolkoski S, Bullock L. Resilience in children and youth: A review. *Children and Youth Services*. 2012. 34:2295-303.
14. Bonanno GA, Romero SA, Klein SI. The temporal elements of psychological resilience: An integrative framework for the study of individuals, families, and communities. *Psychological Inquiry*. 2015;26(2):139-69.
15. Homan KJ, Boyatzis CJ. The protective role of attachment to God against eating disorder risk factors: Concurrent and prospective evidence. *Eating Disorders*. 2010;18(3):239-58.
16. Bradshaw M, Ellison CG, Flannelly KJ. Prayer, God imagery, and symptoms of psychopathology. *Journal for the Scientific Study of Religion*. 2008;47(4):644-59.
17. Granqvist P, Kirkpatrick LA. Attachment and religious representations and behavior. 2008.
18. Ghobari Bonab B, Nosrati F, Bozorghi MR. Investigating the relation between attachment to God, patience, and self-esteem in college students of university of Tehran. 2017;1(2):139-65. (Full Text in Persian)
19. Zahedbabolan A, Rezaie Jamalouie H, Sobhani R. The relationship between devotion to god and tolerance and meaningfulness of students' lives. *Practical psychology*. 2012;13(3):75-85. (Full Text in Persian)
20. Nosrati F, Batavani A, Ghobari-Bonab B, Masjedsaraee MR. The Relationship between Attachment to God, Attachment to Adults, Resilience, Self-compassion and Mindfulness in Undergraduate Students in Tehran University. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2020;6(1):5-18. (Full Text in Persian)
21. Farhoush M, Erfani A, Habibollahi H. Relationship between Attachment to God and Happiness and Life Satisfaction: A Comparison between Spiritual Students and Non-Spiritual Students. *Cultural Psychology*. 2019;3(1):209-23. (Full Text in Persian)
22. Ghobary Bonab B, Haddadi Kuhsar AA, Rashidi A, Javadi S. Relationship among Image of God and Attachment to God with Mental Health in Parents of Exceptional Children. *Journal of Exceptional Children*. 2012;12(3):5-14. (Full Text in Persian)
23. Rowatt W, Kirkpatrick LA. Two dimensions of attachment to God and their relation to affect, religiosity, and personality constructs. *Journal for the scientific study of religion*. 2002;41(4):637-51.
24. Connor KM, Davidson JR. Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*. 2003;18(2):76-82.
25. Mohammadi M. Factors effective in tolerance of people in danger of misusing drugs. Doctoral dissertation: University of Medical Sciences and Welfare; 2005. (Full Text in Persian)
26. Mahdiyari M, Taghavi S M, Goodarzi M. Predicting Patience Based on the Worldly and Divine Attachments among the Students. *Religion and Health*. 2017;4(2):29-38. (Full Text in Persian)
27. Gomez R, McLaren S. The inter-relations of mother and father attachment, self-esteem and aggression during late adolescence. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*. 2007;33(2):160-9.
28. Ghobaribonab B, Lavasani M, Salem S, Nosrati F. The relationship between devotion to god, trust in god and mental health among students of Tehran university. *Cultural Psychology* 2017. (Full Text in Persian)
29. August H, Esperandio MRG. Attachment to God: integrative review of empirical literature.
30. Cassidy J, Shaver PR. *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications: Rough Guides*; 2002.
31. Beck R. God as a secure base: Attachment to God and theological exploration. *Journal of Psychology and Theology*. 2006;34(2):125-32.
32. Aghababaie N, Tabik MT, Hatami J. The relationship between patience and life satisfaction, mental health and personality. *Psychology periodical*. 2014; 5(2): 17-25. (Full Text in Persian)
33. Jalali J, Taherejabari F, Shafiabadi A. The effect of teaching patience and modesty from viewpoint of islamic teaching on improvement of communication skill among highschool students of gorgan city.

International Congress on Culture and Religious Thought; Qom. 2014. (Full Text in Persian)

34. Zarandi M, Mahdipoor E. The relationship between self-actualization, patience and life satisfaction among students of Azad Islamic university. Second National Conference on Sustainable Development in Psychology and Educational Sciences, Social and Cultural Studies; Tehran. 2015. (Full Text in Persian)

35. Ghadampour E, Rahimipour T, Khalili Goshnigani Z. The Effectiveness of Patience Education Based on the Religious Doctrines on Resilience. Ravanshenasi Va Din. 2018;11(1):31. (Full Text in Persian)

